

slati v koncentracijski tabor ali ga umoriti, o katerem sumi, da bi utegnil biti nevaren sovjetski oblasti. Ni dolžna razlogov navajati, zakaj je kakega osumljenca zaprla in umorila, tudi ni dolžna javno soditi. Pri njej se godi vse tajno, zato o kakem rednem sodnijskem postopanju ni govora.

Čeka je strašna mora.

Ta mora, ki leži nad Rusijo, je silna zapreka, da se življenje v Rusiji ne razvija tako kot bi se lahko. Nihče ni varen pred njo. Po noči mirno spiš s svojo družino. Toda pri Čeki si osumljen, njeni rablji pridejo, naženejo te iz postelje in te odpeljejo v temno noč, ne da bi povedali, zakaj. Izgubljen si. Poženejo ti kroglo v glavo ali v najboljšem slučaju prideš v kak tabor na severu, kjer boš umiral počasne smrti.

Čeka — kulaki in kazaki.

Na Ruskem so imeli kulaki (veliki kmetje) mnogo upliva na male in srednje kmete. Zato so se v slučaju kakega zapletljajja zdeli sovjetom nevarni. In Čeka je sklenila kulake uničiti, od leta 1928, ko se je boj zoper nje začel, so jih gnali na stotisoče kot jetnike v tabore v severni Rusiji in v Sibiriji, kjer so in še zdaj pri prisilnem delu umirajo počasne smrti. Kazaki so bili sovjetom vedno nevarni, zato so pol milijona donskih, kubanskih in terskih kazakov gnali na sever na prisilno delo. Duhovnik je delaven, priljubljen pri ljudstvu, ima velik upliv; zdi se sovjetom nevaren. Zato ga Čeka odpelje in pošlje kot jetnika na Solovecke otoke. Uradniki, inteligenti in drugi so v vednem strahu, da bi jih Čeka utegnila poslati na prisilno delo.

Žrtve Čeke.

Čeka nadzoruje generale, visoke uradnike, podjetnike in zasebnike. Posebno divja o prilikah, če kakega boljševiškega odličnjaka umorijo nasprotniki. Ko je bil umorjen Uricki, predsednik leningradske Čeke, je pisala »Krasnaja gazeta« v Leningradu: »Na noge zoper živeče buržuje! Sodrugi, mornarji, delavci, vojaki, uničite ostanke belogardistov in buržuazije! Smrt buržuaziji! Naše geslo mora biti: Smrt buržuaziji!« In v eni noči je leningradska Čeka umorila 512 oseb. Ni popisati, kako strašno je Čeka divjala zoper prebivalce v raznih ruskih mestih. Eni so uboge žrtve lovili, drugi so klali. Klali so le ponoči in po več dni zaporedoma. Koliko žrtev je spravila Čeka na oni svet, popolnoma nikdar ne bo znano, izseljenci jih cenijo do zdaj na blizu dva milijona. Najbrže pa jih bo še dosti več, če prištejemo vse one osebe, ki umrjejo pri prisilnem delu v severnih ruskih gozdovih, ker tudi te so žrtve Čeke.

Eden izmed strahotnih prizorov.

Vsak predsednik krajevne Čeke in tudi ravnatelj taborov za politične jetnike imajo pravico izreči smrtno kazen in jo tudi izvršiti, ne da bi jim bilo za to treba komu dati kak odgovor. Leta 1929. meseca marca je bil poslan v jetniški tabor pri Arhangelsku katoliški škof Konrad P. Steklinski. Bil je obsojen na 10 let ječe radi protirevolucije (?). Njegovi prijatelji so se zelo tru-

dili, da bi ga rešili te ječe. Toda sovjetska oblast se ni dala omehčati. Zato je sklenil škof K. P. Steklinski s štirimi ruskimi inteligenti pobegniti. V Arhangelsk je prišla italijanska ladja z nemško zastavo. Škof in štirje ruski inteligenti so krivaj zbežali na ladjo. Našli so jih, peljali so jih nazaj in zdaj je sledila kazen, ker so hoteli pobegniti. Balkanov, vodja tamošnje Čeke, je škofa izpraševal o vseh okoliščinah poskušene bega, a škof ni nič odgovoril. Nato ga je dal po vojaki do nagega sleči ter ga je neusmiljeno tepel z nagajko, ki je imela na koncu svinčene kroglice, po glavi, hrbtu, licih, rokah, nogah in sploh po celem telesu. Kri je rdečila belo brado Kristusovega služabnika, ki je medtem goreče molil in ni črnil niti besedice. Balkanov pa je govoril: »Tako, ti poljski gobec! Moli, moli zdaj svojega pasjega Boga! Naj ti pomaga, naj te reši iz naših rok! Tvoj stari Bog je izdihnil. Nas moli, mi smo zdaj bogovi.« Očividec, ki je vse to videl in slišal, popisuje ta dogodek v listu »Vozroždenie« ter pristavlja, da tega strašnega prizora nikdar v življenju ne bo pozabil. Nazadnje je škofa z revolverjem ustrelil. Tudi ruski inteligenti so bili ustreljeni in so junaško umrli, ne da bi Balkanovu kaj izdali o nameravanem begu. Tako odločuje krajevni načelnik Čeke o življenju in smrti jetnikov.

Čeka in ovaduštvo.

Čeka ima povsod svoje ovaduhe, toda ne le v Rusiji, tudi v inozemstvo pošilja svoje zaupnike, ki nadzorujejo sovjetske uradnike pri poslaništvih, rdeče mornarje v pristaniščih in tudi ruske izseljence po vseh državah. Nemški inženir Viljem Melhert je bil v tajni službi ruske Čeke. Balkanov, vodja Čeke v Arhangelsku, ga je poslal v London in mu je dal to naročilo: »V obleki nemškega mornarja dobiti zupanje ruskih izseljencev v Londonu, sestaviti zapisnike najbolj delavnih članov izseljencev. Poizvedeti, kdo z denarjem zalaga protisovjetske celice in sploh izvedeti načrte ruskih protirevolucionarjev. Opazovati, v katerih gostilnah se shajajo mornarji in komandiri sovjetskih ladij, poslušati njihove pogovore. Gledati, kako prodajajo iz Rusije pripeljano blago in kako kupujejo za Rusijo. Dalje mora poizvedeti, kako angleški mornarji mislijo o komunizmu. Naj dobi z njimi zveze ter naj pri njih organizira komunistične celice itd.« Kako so gospodje v Moskvi dobro poučeni o ruskih izseljencih, nam zadosti pojasnjuje slučaj Kutepov v Parizu.

Čeka ima v inozemstvu tudi na poštah svoje nastavljenke, kateri pošiljajo pisma ruskih emigrantov v Moskvo, kjer jih prečitajo, in potem vračajo. Seveda jih naslovljenci prejmejo z zamudo vsaj 14 dni. Znanih je več takih slučajev, o katerih so dotičniki sami pripovedovali, da so na pismih opazili poštni pečat Moskve.

Tako je delovanje Čeke v Rusiji in v inozemstvu. Nihče ni varen pred njo. Grozi kakor Damokljejev meč vsakemu ruskemu človeku. A. K.

Cepano, žagano in okroglo kolje kakor vsake debelosti rezan les prodaja ali zamenja za izborna vino trvdka Gnilšek v Mariboru, Razlagova-ulica 25.

Rojakom v Nemčiji. Nekateri rojaki po Nemčiji so nas prosili, da bi jim posredovali nakazilo nemških mark njihovim sorodnikom. To posredovanje je mogoče na ta način, da se po našem naročilu položijo nemške marke pri dobrem denarnem zavodu na naše ime, narakar mi izplačamo v dinarjih doma protivrednost za te položene marke. Ponudbe je poslati na upravo Slov. Gospodarja.

Vinska razstava v Ptuj in izleti v Haloze. Objavili smo že, da bo od 8. do 10. maja 1932 II. banovinska razstava z vinskim sejmom v Ptuj. Ob tej priliki bodo poučni izleti v vinorodne Haloze po sledečem programu: 8. maja: V nedeljo po otvoritvi razstave ob 13. uri (sestanek pred razstavnim prostorom — Društveni dom) za izlet v Srednje Haloze, in sicer na Št. Vid ob Dravi, Sv. Andraž v Halozah, Veliki Okič, Sv. Barbara v Halozah, Borl ob Dravi in nazaj v Ptuj ob 18. uri. Enourni odmor na lepi razgledni točki na Velikem Okiču pri Žeraku. — 9. maja: V ponedeljek glavni izlet v Gornje Haloze, in sicer ob 13. uri sestanek pred Društvenim domom. Iz Ptuja na Ptujsko goro. Odmor pol ure za ogled kraja in krasne gotske cerkve. Potem v Slape in preko Dravinje v Lipno in po grebenu na Št. Janž v Gornjih Halozah. Tam enourni odmor. Nato v Doleno in od tam v Podlehnik, kjer je ogled kletarstva Štajerske hranilnice v enournem odmoru in potem v Ptuj okoli 19. ure. — Omnibus vozi povsod, le od Slap do Dolene je pešhoda dve uri. — 10. maja: V torek enak izlet, kakor v nedeljo preko Okiča v Srednje Haloze. Kdor se želi izletov udeležiti, naj to javi Vinarski podružnici v Ptuj vsaj do 5. maja 1932.

Z zakonom o državni trošarini je na vino in žganje ukinjena državna in banovinska trošarina, a nadalje pa še ostane v veljavi pobiranje občinske trošarine na vino, žganje, rum, liker, konjak in špirit po oddelkih finančne kontrole na dosedanji način. Prodajalci, odtujitelji in prejemniki teh alkoholnih pijač (gostilničarji, točilci in privatniki) se opozarjajo, da so dolžni vsako odtujitev, odnosno prejem teh pijač prijaviti pristojnemu oddelku kontrole v svrhu pobiranja občinske in eventualno banovinske trošarine.

*

Odpis starih davčnih dolgov.

Člen 14. dodatnega zakona k zakonu o neposrednih davkih daje finančnemu ministru pooblastilo, da lahko na prošnjo davčnega obvezanca odpisuje davke, ki so ostali na koncu leta 1928. Prošnje za odpis je vložiti do 16. junija. Finančno ministrstvo je izdalo o

tem posebna navodila, v katerih se tole določa: Prošnja mora imeti podatke o vsej imovini davčnega zavezanca z izjavo, da nima druge premožne in nepremične imovine. Ako prošilec ne stanuje v občini, kjer dolguje davek, mora prošnji priložiti potrdilo občine, kjer stanuje in potrdilo občine, kjer dolguje davek. K vsaki prošnji mora občina podati utemeljeno izjavo o prosilčevem imovinskem stanju in njegovi plačilni sposobnosti. Od občin sprejete prošnje s potrebnimi podatki mora davčna uprava pregledati v teku enega meseca in sestaviti referat z izjavo in predlogom. Tako opremljene prošnje predloži davčna uprava posebnemu petčlanskemu odboru, sestavljenem iz davčnega upravitelja kot predsednika, treh oseb iz vrst prebivalstva vsake občine (ki jih predlagajo občinski odbori) in iz referenta, uradnika davčne uprave. Ta odbor se sestane vsak mesec na sklicanje predsednika. O odborovih sejah se prosilci obveste z objavo na način, ki je v občini običajen. Prošilec pa lahko sejam prisostvuje osebno ali pa preko pooblaščenega zastopnika. Odbor lahko prosilca pozove tudi z osebnim pozivom, če se mu to zdi potrebno. Ko je končano delo z odborom, pošlje uprava prošnje vseh zavezanecv, katerih ostanki ne presegajo 10.000 Din, finančni direkciji v končno rešitev. Glede prošenj za odpis nad 10.000 Din mora davčna uprava sestaviti seznam in ga poslati davčnemu oddelku finančnega ministrstva, ki se bo preko svojega uradnika prepričal o točnosti teh prošenj ali pa bo odredil, da se preko finančne direkcije prošnje dostavijo ministrstvu v nadaljnje reševanje.

*

Gospodarska vprašanja in odgovori.

O. A. v K. Murvina drevesa se lahko naročijo iz kakšne drevesnice donavske hanovine.

S. J., J. g. in C. F., Zg. V. Voluharja, ali kakor mu doma pravite krtica, se z uspehom lovi

z zastrupljenim korenjem. Korenček se izvrti in vanj dene strupa, na pritoer Zelio paste, ki jo dobite v Ljubljani pri Chemotichni. Tak s trupom napolnjen korenček se položi v rov, v katerem se voluhar nahaja. Rov se nato zagrne z zemljo, da ne prilhaja svetloba in zrak v nje. Voluhar ima namreč navado, da rov takoj zasuje z zemljo, kakor hitro je bil odprt z motiko ali kakšnim drugim orodjem. V trenutku, ko pride voluhar rov zadelavat, ga lahko ubijemo. Za posel je potrebno nekoliko spretnosti. — Glede odškodnine za po voluharju povzročeno škodo se lahko obrnete na bansko upravo v Ljubljani. Mogoče vam bode v jeseni nakazala nekaj drevca iz svojih drevesnic.

F. F., Sv. J. ob P. Ako hočete imeti zdravo in skrklupa prosto drevje in predvsem pa sadje, ga morate škropiti z raztopino modre galice in apna, slično kot delate v vinogradu proti peronospori. Prvič se škropi pred cvetenjem drevja z 1% raztopino. Drugič škropimo takoj po cvetju in tretjič pa v polovici junija, po travni košnji. Pri drugem in tretjem škropljenju se vzame 1% škropivo, ki se takole pripravi: Za 100 l škropiva se odtehta 1 kg galice, se jo dene v krpo od žaklovine in to obesi v posodo z vodo tako, da ravno v vodo sega. V nekaj urah se je galica raztopila. Med tem časom si odtehtamo 1 kg mastnega in obležanega apna za 1 kg galice. Apno se z vodo razredči in dobro preceedi v posodo, v kateri hočemo škropivo imeti. Temu precejšenemu apnenemu mleku se nato dodane raztopljena galica, da dosežemo množino 100 l. To raztopino dobro zmešamo in jo še preskusimo s »Tenoltalin« papirjem, če ima dovolj apna. Če je papir ostal bel, ko je bil v raztopino pomočen, se mora še raztopljenega apna dodati, ako je pa papir postal temno rufede barve, je pa znamenje, da smo preveč apna dodali in raztopina se mora z dodatkom vode razredčiti. Pravilno sestavljeno škropivo napravi »Tenoltalin« papir rozabarven. Pri škropljenju samem je paziti, da so vsi deli drevesa fino poškropljeni. Škropivo mora biti porazdeljeno po listju in sadju v obliki rosa, ne pa v kapljicah.

»Domoljubni pevec«, zbirka ljudstvu priljubljenih pesmi, broširano 3 Din, vezano 5 Din. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Nekaj, kar je lepo in nič ne stane.

Naše kmetiške hiše so na zunaj marsikje kot graščine. Lepe so in zidane. Ako pa človek pride blizu, pa mu ne ugajajo več tako, vsaj povsod ne. Nesnaga na dvorišču, umazanost v notranjščini. Snažna hiša, to mora biti ponos gospodinje. Snaga je to, kar je lepo, pa nič ne stane.

Snago na dvorišču, kjer se dela, je težko vzdrževati. Toda na soboto in pred prazniki je pa tudi dvorišče treba pomesti in pospraviti orodje, da ne leži vseprek. Če se dvorišče tudi lepo zravna in s peskom posuje ali pa s travo poseje, da ni blatno, bo prav lep utis. Klopica pred hišo naj bo stalno snažna, da se lahko potnik ali tudi domači vsedejo na njo.

Veža je navadno kraj, kjer odlagamo stvari, ki jih nočemo imeti v sobi. Veža naj bo tudi snažna. Tu naj bo prostor za orodje, na tleh pa karkoli, da se odrgnejo čevlji in ljudje ne nosijo blata v hišo. Tak blatnik se lahko doma napravi, splete iz slame, vrbovja, če ni drugega, se sešije stare vreče na obliko, kakor jo zahteva vhod v sobo.

Soba je prostor, kjer se mora vsak počutiti zadovoljnega. Naj zato ne visijo nikjer umazane cunje, ne na peči, ne za oknom. Po mizi naj se ne nahajajo drobci jedi, na katerih se pasejo celi roji muh v poletnem času. Dobro osnažena miza, suha, če tudi nepogrnjena, vabi vsakega, da prisede. Okna v sobi naj bodo umita. Nele zaradi svetlobe, ampak zato, ker sicer tako motijo v sicer snažni sobi. Podobne na steni naj ne bodo zavite v pajčevino. Na rožah naj ne bo prahu, ki se kot radilo dvigne, kadar sapa pihne skozi vrata.

Drevo smrti.

V notranjosti Afrike so gozdovi, v katerih je najti posebno vrsto drevesa, katerega imenujejo domačini »drevo smrti«. Zamorci opisujejo to drevo kot izredno veliko ter z belim cvetom, ki razširja omamljiv duh. Vonj cvetja vpliva skrajno prijetno, a vzame človeku zavest in po daljšem udihavanju je duh smrtonosen. Angloška ekspedicijska, ki je zapustila te dni London, se bo potrudila, da bo razvozljala uganko z drevom smrti. Odposlanstvo domneva, da vsebuje cvetje drevesa močan strup. Domačini pokrajtn, v katerih raste omenjeno drevo, se ga poslužujejo za usmrtilcev na smrt ob-

Januš Golec:

Trojno gorjé.

Ljudska povest o trojnem gorju slovenskih in hrvaških pradedov.

19

(Dalje.)

Tako torej je bila upoštevana njegova najstrožja prepoved, da ne sme nikdo ven in noter! Ljudska brezbriznost v očigled smrti ga je vznemirila ter potrla. Na ta način se ne bo poslovala kuga, predno se ne bo zgrudila pod njeno koso zadnja žrtev. Sklenil je, da bo obračunal koj drugo jutro z neposlušneži, a je še počakal. Hotel se je uveriti, ob kateri uri da se spuščajo tihotapci kuge preko sicer nedostopnih skal v dolino. Ni mu bilo treba prežati dolgo. Že v mraku se je ponovil prizor plezanja po vrvi, samo tokrat iz trga navzdol. Ni smel še dalje čakati in odlagati tolikanj nujne zadeve. Pozval je oskrbnika, mu zaupal odkritje in zapovedal, naj zgrabi nepokorneže še to noč in jih prižene zjutraj k hjemu na odgovor in obsodbo.

Koga je pritirala drugi dan zarano nočna

straža na zaslišanje? Pištelakovo Emo in njeno služinčad: tri hlapce in dve dekli. Nikdo od jetnikov ni vztrepetal, ni buknil v jok pri pogledu na razljutenega nadpastirja. Na odgovor pozvana gospodarica Ema je mirno in dostojanstveno izpovedala, da opravlja s svojimi služabniki vred po okolici noč in dan dejanska dela krščanskega usmiljenja. Njo je blagoslovil Bog z obilnim življenjem. Kmet in bajtar sta proti Kozjem, Podsredi in Bučam že čisto izčrpana glede prehrane. Pomni naj tudi on, da lakota rodi kugo! Pred njegovo prepovedjo je raznašala svobodno milodare med najpotrebnejše, sedaj jih mora tihotapiti in žrtvovati cele noči za one, ki umirajo kot okuženi izganci na prostem brez strehe, hrane in tolikanj zaželjene pijače. Tudi okuženec je človek z neumrjočo dušo in ne stekel pes, kateremu se ognemo ali ga pa pobijemo pri srečanju!

Nobena izpoved še ni napravila v življenju na škofa tolikega vtisa, ga ni tolikanj presunila kakor Emina. Povabil jo je v globokem spoštovanju na stol in poslušal ter poslušal resnično povest o prebriskem ljudskem gorju po teh nesrečnih kra-